

ERIKOISKIRJASTOJEN NEUVOSTON SYYSKOKOUS 2012

Aika: 2.11.2012, klo 9.30 – 15.30

Paikka: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, Hakaniemenranta 6 (5 krs.), Helsinki

Läsnä: Katso osallistujalista ([Liite 1](#))

PÖYTÄKIRJA

Klo 10.00 Päivän avaus (Hanna Isoranta, CIMO)

Tieto, viestintä, eCIMO ja henkilöstö - strateginen yhteistyömatka kohti CIMOn unelmaa (Tietopalveluiden päällikkö Hanna Boman, CIMO):

Erikoiskirjastojen neuvoston puheenjohtaja Hanna Isoranta toivotti osanottajat tervetulleiksi ja kertoi käytännön asioista. Samassa rakennuksessa CIMO:n kanssa toimivat myös Fullbright Center, Opetushallitus ja Suomen Akatemia.

Tietopalveluiden päällikkö Hanna Boman esitteli CIMO:n toimintaa ja kertoi strategiatyöstä. CIMO on aloittanut toimintansa 1991, ja siellä on n. 100 työntekijää, joista 10 työskentelee tietopalveluissa. Toimintaa esitellään laajemmin Cimo.fi – verkkopalvelussa. CIMO:n strategisena tavoitteena on aidosti avarakatseinen Suomi. Henkilökuntaa on osallistettu strategiatyöhön mm. yhteistyöpäivillä ja sparrausryhmissä. Oppimisprosessi on koettu tärkeäksi strategiatyössä.

CIMO:ssa on käytössä eCIMO, jonka kautta laitetaan tietovarannot mahdollisimman hyvin käyttöön. Seurantaa tehdään paljon, ja jatkossa on tarkoitus etsiä välineitä myös ilmiöiden ennakointiin.

Kirjastonhoitajat voivat hakea apurahoja kansainvälisiin konferensseihin osallistumiseen CIMO:n koordinoimasta EU:n Grundtvig-ohjelmasta. Lue lisää CIMO:n verkkosivuilta <http://www.cimo.fi/ohjelmat/grundtvig>.

Hanna Bomanin esitys ([liite 4](#)).

Klo 10.30 Varastokirjaston kuulumisia (Pentti Vattulainen, Varastokirjasto)

Pentti Vattulainen kertoi Varastokirjaston ajankohtaisista asioista, erityisesti OKM:n kanssa käytyjen tulosneuvottelujen tuloksista vuosille 2012-2016.

Varastokirjastossa on tällä hetkellä 125 hyllykilometriä kirjastoista siirrettyä aineistoa. Erikoiskirjastojen osuus aineistoista on arviolta n. 25%. Erityisesti yrityskirjastoja on lakkautettu viime vuosina ja niistä on siirretty paljon aineistoa. Artikkelikopioiden tilaamisessa erikoiskirjastot ovat suuri asiakasryhmä.

OKM:n toimeksiannosta Varastokirjaston aineiston vastaanottopoliittikkaa ollaan määrittelemässä uudestaan ja tekemässä karsintasuunnitelmaa. Tähän asti

Varastokirjasto on ottanut vastaan aineistoa kirjastojen tarpeiden mukaan, mutta jatkossa se ottaa vastaan aineistoja voimavarojensa puitteissa. Vastuu siirrettävästä aineistosta tulee lähettävälle kirjastoille. Lähetettävän aineiston suunnittelu toteutetaan kaksisuuntaisella palautelomakkeella ja kokoelmayhdysheiköiden verkostolla. Metadatan siirtoa massana kehitetään. Määrittelyä varten Varastokirjasto on tehnyt yhteistyötä kirjastosektorien kanssa johtokunnassa ja sektorikokouksissa.

Kansalliskirjaston ja Varastokirjaston yhdistymistä selvittävän työryhmän työn määrä valmistua marraskuun 2012 lopussa. Siitä tulee tietoa lähiaikoina. Organisaatorakennetta sekä ohjausta, rahoitusjärjestelmää ja toimintatapoja on selvitetty myös OKM:n [Yhdessä enemmän](#) –raportissa 2011.

UKJ-hankkeessa on tavoitteena järjestelmä, joka mahdollistaa lähettävien kirjastojen osallistumisen aineiston käsittelyyn.

Esitys: [Liite 6](#)

Klo 11.00 - 12.30 Pikagallup neuvoston toiminnasta ja keskustelua tuloksista

Gallupin tulokset ovat pöytäkirjan [liitteessä 3](#).

SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN SYYSKOKOUS - PÖYTÄKIRJA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Hanna Isoranta avasi kokouksen klo 11.35.

2. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Hanna Isoranta ja sihteeriksi Soile Hakonen.

3. Pöytäkirjan tarkastajien ja mahdollisten ääntenlaskijoiden valinta

Pöytäkirjan tarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin Janne Ranta ja Jarmo Saarikko.

4. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

5. Sääntömuutokset

Hanna Isoranta esitteli työvaliokunnan ehdotuksen sääntömuutoksista.

Muutosehdotuksen taustalla on toiminnan virtaviivaistaminen niin, että useammilla olisi mahdollisuus osallistua aktiivisesti toimintaan. Nimenmuutosta esitetään sen takia, että yhä useammat jäsenet toimivat tietopalveluina eikä niillä ole enää varsinaista kirjastoa. Toiminnan rakenne halutaan samanlaiseksi kuin muilla sektoreilla, jolloin jäsenet muodostavat verkoston ja neuvostona toimii jäsenistä valittu elin (aiemmin työvaliokunta).

Ehdotettiin täydennystä sääntömuutosehdotuksen luvun kolme kolmanneksi viimeiseen kohtaan: lisätään tekstiin 'valitaan vuodeksi kerrallaan jäsenorganisaatioiden edustajista'. Ehdotus hyväksyttiin.

Enemmistö kokouksen osanottajista kannatti sääntömuutosehdotusta äänestyksessä. Päätettiin hyväksyä uudet säännöt (liite 2).

Sääntömuutoksesta käydyssä keskustelussa kannatettiin sääntöjen muuttamista mm. siksi, että se modernisoi toiminnan ja poistaa ongelmia, joita vuosien varrella on ollut. Useampi edustaja toivoi kokoontumista useammin kuin kerran vuodessa, jotta ei olisi vain vaalikokousta, vaan myös muuta toimintaa, jossa voisi tutustua eri kirjastoihin ja tavata kollegoita. Keskusteltiin mm. jäsenkirjastojen järjestämistä vierailuista ja tapaamisista. Koska neuvostolla ei ole taloudellisia voimavaroja, tilaisuuksia voi järjestää vain jäsenkirjastojen kutsusta tai tehdä yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa. Neuvoston tehtävä ei ole järjestää ohjelmaa erikoiskirjastoille, vaan se on pikemminkin jäsenistön tehtävä. Mitä enemmän neuvostossa on jäseniä, sitä enemmän on myös mahdollisuus järjestää tapaamisia. Sääntötasolla on kuitenkin järkevää rajata pakollisten kokousten määrä yhteen. Todettiin, että säännöissä mainitaan pidettäväksi vähintään yksi kokous, mutta käytännössä niitä voi tarpeen vaatiessa olla enemmän.

Keskusteltiin myös neuvoston jäsenten kausien rajaamisesta. Rajaamista kannatettiin sen takia, että vaihtuvuutta olisi riittävästi ja se tulisi taata, jotta työtä ei pyöritä sama porukka vuosikausia. Kausia ei kuitenkaan päädytty rajaamaan, koska neuvoston jäsenet valitaan kokouksessa joka vuosi uudestaan vuodeksi kerrallaan, jolloin jäsenistöllä on mahdollisuus äänestää neuvostoon uudet edustajat. Pidettiin hyvänä sitä, että neuvostoon sitoudutaan vuodeksi kerrallaan, jolloin edustajia on helpompi löytää. Keskusteltiin myös neuvoston edustajien koostumuksesta. Erikoiskirjastojen neuvostoa perustettaessa oli tarkoitus muodostaa elin, joka antaa lausuntoja ja edustaa, koska sellaista ei aiemmin ollut. Tällöin neuvoston jäsen edustaisi 5-10 kirjaston/tietopalvelun ryhmää eri hallinnonaloilta. Tällaisen valintajärjestelmän palauttamista toivottiin. Todettiin, että edustajia on yritetty hakea erityyppisistä tietopalveluista, tämä on ollut viime vuosina tärkeämpää kuin hallinnonaloittainen edustus.

Ehdotettiin lisättäväksi Tehtävät-lukuun, neljänteen kohtaan, että neuvosto koordinoisi työryhmien edustajien yhteyksiä verkoston jäseniin. Todettiin, että kokouksiin voi aina tulla kertomaan meneillään olevista asioista. Lisäystä ei tehty.

6. Toiminta vuonna 2013

Hanna Isoranta totesi, että erillistä toimintasuunnitelmaa ei tehdä, vaan toteutetaan perustehtäviä, jotka on listattu säännöissä ja strategiassa.

Kysyttiin, käytetäänkö lausuntojen tekemisessä asiantuntijoita. Todettiin, että käytäntönä on laittaa lausuntopyyntö sähköpostilistalle, jolloin jäsenet voivat ottaa

siihen kantaa. Sen jälkeen neuvosto (ent. työvaliokunta) kokoaa lausunnon. Joissain tapauksissa on koottu työryhmiä.

Erik:n verkkosivut laitetaan ajan tasalle.

7. Jäsenasiat: edustajien valinta vuodelle 2013

Neuvostoon (ent. työvaliokunta) tarvitaan yhteensä 10 jäsentä ja 2 varajäsentä.

Neuvoston varsinaisiksi jäseniksi valittiin:

Riitta Autere (PRH)

Soile Hakonen (Suomen Pankki)

Hanna Isoranta (CIMO)

Aki Kangas (YLE)

Samuli Kunttu (KEPA)

Sari Palen (Tilastokeskus)

Jarmo Saarikko (Metla)

Tuija Siimes (Museovirasto)

Maria Söderholm (Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus, YTK/TKK)

Eila Vainikka (Kuntaliitto)

Varajäseniksi valittiin:

Armi Länkelin (Säteilyturvakeskus) tai hänen myöhemmin ilmoittamansa STM-hallinnonalan edustaja

Emilia Marttunen (Aleksanteri-instituutti)

Varajäsen ottaa paikan, jos varsinainen jäsen eroaa neuvostosta. Varajäsenet eivät osallistu yksittäisten kokousten sijaistamiseen.

Päätettiin pitää vaalikokous jatkossa loppuvuodesta.

8. Ajankohtaiset asiat (esim. työryhmien kuulumiset)

Jarmo Saarikko kertoi kuulumisia Kansalliskirjaston johtokunnasta. Virallinen päätös erikoiskirjastojen edustajan vaihdosta on tullut vasta hiljattain. Riitta Autere aloittaa varsinaisena jäsenenä tammikuun kokouksesta alkaen, ja Jarmo Saarikko jatkaa varajäsenenä.

Janne Ranta kertoi Varastokirjaston johtokunnasta, että sen kausi on katkolla, mutta koska päätökset Varastokirjaston avoimena olevista asioista ovat kesken, OKM todennäköisesti haluaa nykyisen johtokunnan jatkavan, kunnes asiat on päätetty.

Eila Vainikka muistutti, että UKJ-hankkeessa on paljon erikoiskirjastojakin koskevia asioita meneillään, joten [UKJ-wikiä](#) kannattaa seurata aktiivisesti.

Jarmo Saarikko kertoi, että kirjastojen yhteisen wikin toteuttaminen on edistynyt, ja toivotaan, että se saataisiin ensi vuonna käyttöön. Kansalliskirjaston palvelu tulee toivottavasti kaikkien kirjastojen käyttöön, ja se tukee koko kirjastoverkon toimintaa.

Elisa Orrman totesi, että erikoiskirjastojen on tärkeää seurata, mitä työryhmissä ja kirjastoverkossa on meneillään, ja osallistua Kansalliskirjaston järjestämiin kirjastoverkkopäiviin ja muihin tilaisuuksiin.

Päätettiin, että Erikoiskirjastojen ja tietopalveluiden verkoston kokoukset ovat jatkossa avoimia Kansalliskirjaston edustajalle, mutta hänellä ei ole äänioikeutta äänestettävissä asioissa. Kansalliskirjasto on toivonut, että heidän edustajansa voi osallistua verkoston kokouksiin. Sama käytäntö on jo muilla sektoreilla.

Eila Vainikka ehdotti, että STKS:n erikoiskirjastojen ryhmä järjestäisi erikoiskirjastopäivän yhdessä Erikoiskirjastojen neuvoston kanssa. Erikoiskirjastopäivä voisi olla 'toinen kokous' vuodessa. Yhteistyötä kannatettiin ja toivottiin, että erikoiskirjastopäivä olisi maksuton ja että sitä voisi seurata myös etäyhteydellä. Toivottiin STKS:n hallituksen käsittelevän asiaa, jotta koulutukset saataisiin maksuttomiksi ja että etämahdollisuus olisi olemassa.

Sovittiin, että erikoiskirjastopäivän järjestämisestä kiinnostuneet ovat yhteydessä Eila Vainikkaan (eila.vainikka (at) kuntaliitto.fi), joka kokoaa ryhmän suunnittelua varten. Eila Vainikka vie kysymyksen koulutusten maksuttomuudesta eteenpäin STKS:ssä. Maria Söderholm ilmoittautui järjestelyryhmään.

9. Ilmoitusasiat

4.12.2012 Tieteiden talolla pidetään seminaari '[Kirjastot kansalaisvapauksien puolustajina](#)'. Seminaarin järjestää mm. Kirjastojuridiikan ryhmä. Puhujina ovat mm. Paavo Arhinmäki ja Kai Ekholm.

10. Muut asiat

Ei muita asioita.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.30

Klo 12.30 - 13.30 Lounas (omakustanteinen)

Klo 13.30 Yhteistyö Kirjastoverkkopalvelujen kanssa (Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto)

Nina Hyvönen kertoi Kansalliskirjaston palveluista erikoiskirjastoille, palvelukyselyn tuloksista erikoiskirjastojen osalta, palveluiden rahoituksesta ja maksulliseksi muuttuvista palveluista.

OKM rahoittaa 13 000€ Kansalliskirjaston erikoiskirjastoille osoitettuja palveluita. Raha käytetään viestintään, koulutukseen (ml. etäosallistumispalvelut) ja hallintoon.

KITT ja käyttäjäkysely ovat muuttumassa maksullisiksi.

Palvelukysely osoitti, että erikoiskirjastoille tärkeimpiä palveluita ovat kansalliset tietokannat, koulutukset ja tapahtumat. Eniten kehitettävää on siinä, miten hyvin Kansalliskirjasto tuntee kirjastot. Palvelukyselyn tulokset löytyvät osoitteesta <http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/koordinointi/Palvelukysely2012.html>

Keskusteltiin kirjastowikistä ja sen edistymisestä. Kysyttiin, voisiko Kansalliskirjasto organisoida kansainvälisiin kongresseihin osallistumista niin, että heidän kautta voi hakea tuen konferenssimaksuihin.

Keskusteltiin kirjastotietokannasta, erikoiskirjastojen määrästä ja kuka ylläpitää rekisteriä.

Kysyttiin KITT:in kustannuksista, 50 000€:n kehitysinvestoinnin katsottiin olevan liian korkea hinta erikoiskirjastoille.

Nina Hyvösen esitys: [Liite 7](#)

Klo 14.15 Kokoelma- ja tietopalveluyhteistyötä Kaisa-talolla - Tilastokeskuksen uusi palvelupiste (Sari Palén, Tilastokeskus)

Tilastokeskus on avannut palvelupisteen Kaisa-taloon. Palvelupisteestä saa tilastolukuja, opastusta ja neuvontaa. Myös Tilastotalossa on edelleen palvelua, ja lainaustoiminta tapahtuu siellä. Kaisa-talon palvelupiste järjestää myös tapahtumia.

Sari Palenin [esitys \(liite 5\)](#).

Klo 14.30 Matri-verkostosta Lynet-yhteistyöksi MMM-sektorilla (Jarmo Saarikko, Metla)

Jarmo Saarikko kertoi maa- ja metsätalouselämyksen verkostosta ja yhteistyömuodoista, ja miten ne ovat muuttuneet viime vuosina. Yhteistyöryhmät ovat mm. suunnitelleet tietopalvelutoimintojen yhtenäistämistä, järjestäneet seminaareja ja toteuttaneet tutkimushankkeiden [Hankehaavi](#)-hakemiston.

Jarmo Saarikon [esitys](#).

Klo 14.45 - 15.30 Vierailut Opetushallituksen ja Suomen Akatemian kirjastoihin